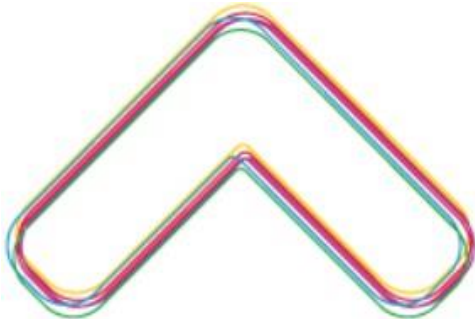

AMSTERDAMSE SCHOOL MUSEUM
HET SCHIP

BESTUURSVERSLAG 2017

**International
Social Housing
Festival
2017**

1.	INLEIDING.....	4
2.	GEREALISEERDE TENTOONSTELLINGEN	4
	• EXPOSITIES MUSEUM HET SCHIP	4
	Geluk op 13	4
	Tijd voor Tapijten.....	4
	Straatfantasten.....	5
	Geluidskunst.....	5
	Lost Horizon	6
	Amsterdamse School in Groningen	6
	Amsterdamse School in Brabant	6
	• BEZOEKERSCENTRUM DE DAGERAAD	6
	100 Jaar Plan Zuid.....	7
	Wonen in Iconen van architecten	7
	Klokken John Rådecker	7
	Activiteiten Dageraad	7
3.	GEREALISEERDE ACTIVITEITEN	8
	• INTERNATIONAL SOCIAL HOUSING FESTIVAL.....	8
	Dromen over Wonen	9
	Bustochten langs de volkshuisvesting	10
	• RONDLEIDINGEN EN EXCURSIES	10
	Bus- en boottochten	10
	Het Scheepvaarthuis.....	11
	• ACTIVITEITEN	11
	Lezingen	11
	Losse activiteiten.....	11
	Buurtactiviteiten.....	12
	Educatieve Activiteiten	13
	Vakantieactiviteiten.....	15
	Internationale Activiteiten	15
	Keeping it Modern.....	15
	Werkbezoek Siberië.....	15
	Russische avond	16
	Vorbereiding expositie Gaudi	16
	• BEHEER EN BEHOUD COLLECTIE	16
	Restauratie collectiestukken.....	17
	Nieuwe aanwinsten	17
4.	PUBLIEKSBEREIK	18
	Bezoekers.....	18
	Markten	18
	Digitale Media	19

	Wendingen, platform voor de Amsterdamse School	19
	Nieuwsbrief	20
	Facebook, Twitter en Instagram	20
	Pers	20
5.	REFLECTIE	20
6.	FINANCIËN.....	21
	Financiële positie.....	21
	Staat van baten en lasten	22
	Gerealiseerde % eigen inkomsten.....	22
	Kwantitatieve prestatieafspraken	22
	Meerjarenonderhoudsplan.....	22
7.	ORGANISATIE EN STAKEHOLDERS	23
	Bestuur, directie en medewerkers	23
	De Frans Banninck Cocq penning	23
	Vrienden.....	24
	De AMAS	24
	Collega's en partners	24
8.	KERNGEGEVENS 2017	24

1. INLEIDING

Na de uitbreiding van het museum in 2016 is Museum Het Schip in 2017 gaan werken aan de verbetering van de organisatie en het voorbereiden van nieuwe tijdelijke exposities. Inhoudelijk stonden in 2017 de voorbereidingen en de uitvoering van het International Social Housing Festival centraal, dat in hoofdstuk 3 als eerste is opgenomen. Naast de expositie Dromen over Wonen werden allerlei discussiebijeenkomsten georganiseerd. Bezoekers kwamen uit de hele wereld en waren zo enthousiast dat het festival een vervolg in andere landen gaat krijgen.

2. GEREALISEERDE TENTOONSTELLINGEN

• EXPOSITIES MUSEUM HET SCHIP

Bezoekers konden in 2017 bij het museum het hele jaar terecht voor een vaste expositie over de Amsterdamse School. Deze expositie is samengesteld uit bijzondere Amsterdamse School collectiestukken, waaronder langdurige bruiklenen van het Centraal Museum Utrecht en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Er zijn ook filmpjes en fotomateriaal die uitgebreid het verhaal van de Amsterdamse School vertellen.

Geluk op 13

Naast de vaste expositie heeft het museum tijdelijke exposities georganiseerd. Zo was van 19 maart tot en met 17 mei in de lunchroom van Museum Het Schip de tentoonstelling "Geluk op 13" te bezichtigen. Deze expositie was tot stand gekomen door een samenwerking van het ROCTop Welzijn, HvA opleiding CMV, UvA Sociologie, FOAM, de Reinwardt Academie, TU Delft en de Bijzondere Collecties van de UvA. De expositie was onderdeel van een groter project en liet foto's zien van mensen die op huisnummer 13 wonen. Hiervoor waren gedurende een aantal maanden uit een dwarsnede van de bevolking geluksmomenten verzameld. Het project sloot goed aan op de achterliggende ideeën van de Amsterdamse School dat een betere woonomgeving tot een groter woongeluk van de arbeider zou leiden.

Tijd voor Tapijten

Een andere expositie die in Museum Het Schip van 21 april tot en met 21 mei 2017 heeft plaatsgevonden, was 'Tijd voor tapijten'. Deze expositie was georganiseerd in samenwerking met stichting De Vrolijkheid. Een stichting bestaande uit een netwerk van professionele kunstenaars, theatermakers en musici die creatieve activiteiten organiseert met en voor kinderen en jongeren in dertig asielzoekerscentra in Nederland.

De expositie vond plaats in de Torenzaal en de Panoramazaal op de 2e verdieping van het museum en liet het werk zien van vluchtelingen uit asielzoekerscentra. Samen met kunstenaars hadden zij tapijten en tegels gemaakt. De expositie sloot aan op de ambachtelijke kant van de Amsterdamse School en toonde de ambachtelijke vaardigheden, die in Nederland steeds meer verloren zijn gegaan maar nog door veel bewoners afkomstig uit andere landen beheerst worden.

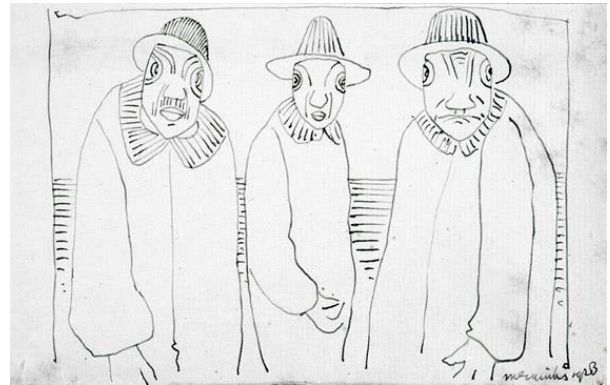

In de lunchroom van het museum waren tevens foto's van Petra Katanic te zien waarin de bewoners van de betrokken azc's een gezicht kregen. Ze toonden de context waarbinnen het project tot stand was gekomen, namelijk de wereld van de Nederlandse asielzoekerscentra.

Bij de opening van de expositie waren veel bewoners uit asielzoekerscentra aanwezig. Ook hebben verschillende asielzoekers een bijdrage als publieksmedewerker aan de expositie geleverd.

Straatfantasten

Van 1 april t/m 31 mei 2017 toonde het museum eveneens de expositie Straatfantasten. Deze vond plaats in het Kabinetje op de tweede verdieping. Hier hingen portretten van markante Amsterdammers gemaakt door de graficus Samuel Jessurun de Mesquita (1868-1944). Het ging om zogenaamde sensitivistische tekeningen met bijna gedachteloos tot stand gekomen fantasierijke verbeeldingen. De Mesquita's stijl sluit aan bij de Amsterdamse School. Hij kende ook veel Amsterdamse Schoolkunstenaars persoonlijk en was betrokken bij het tijdschrift Wendingen, waarvoor hij negen omslagen ontwierp.

Op de opening van de expositie was een speciale Sensitivistische workshop georganiseerd. De genodigden werden gevraagd om twee aan twee tegenover elkaar te gaan zitten met de handen onder een doek. Terwijl men naar de ander keek maakte men - zonder te kunnen zien wat men tekende - met een potlood op het gevoel een portret van degene tegenover.

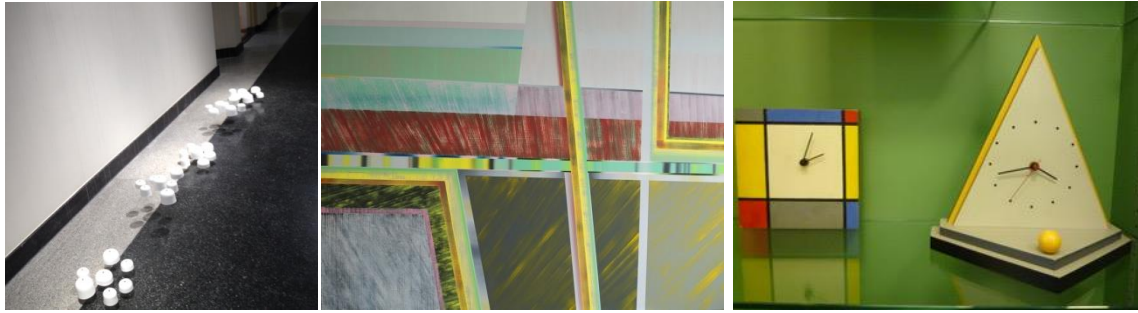

De tekeningen voor de expositie waren in bruikleen gegeven door het Joods Historisch Museum die zelf een grote overzichtstentoonstelling van het werk van De Mesquita had georganiseerd. De samenwerking met het Joods Historisch Museum betrof ook de organisatie van twee lezingen door Museum Het Schip in het Joods Historisch Museum. De eerste lezing op 2 april ging over het Amsterdamse School tijdschrift Wendingen waaraan De Mesquita verschillende bijdrages had geleverd. De tweede lezing op 23 april ging over de Amsterdamse School als kunst- en architectuurbeweging en de plaats die Mesquita daarin nam.

Omslag ontwerp Samuel Jessurun de Mesquita

Geluidskunst

Een belangrijke doelstelling van Museum het Schip is om de inspiratie van de Amsterdamse School naar het heden door te trekken. Daarom worden met enige regelmaat moderne kunstenaars uitgenodigd om hun werk te exposeren. In de eerste maand van het jaar waren er nog twee kleine exposities met geluid te zien die in december van het jaar daarvoor waren geopend. De kunstenaar Jakob Proyer toonde een voortdurend spelende radio met daarop de door hem voorgedragen tekst van een redevoering van wethouder Floor Wibaut. Tegelijkertijd exposeerde de geluidskunstenaar Hans van Koolwijk onder de titel 'Ambachtelijk geluid' een groot aantal hangende porseleinen bellen die, door ze aan te raken, een speciale muzikale toon gaven.

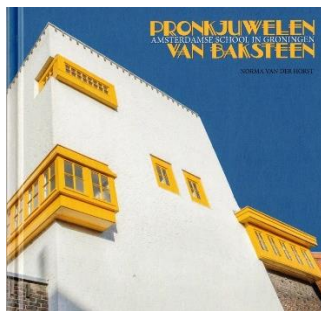

Lost Horizon

Van 17 juli tot en met 15 oktober 2017 exposeerde Indra Terburg. Haar tentoonstelling heette 'Lost Horizon' en toonde kleurrijke schilderijen. Voor deze schilderijen gebruikte zij traditionele methodes om verf aan te brengen. Bij opening werd het woord gevoerd door stadsgeograaf en publicist over stedelijke ontwikkelingen, Jos Gadet. Hij vergeleek de grote lijnen in haar schilderijen met het netwerk van de stad. Indra Terburg zei zelf over haar tentoonstelling: "Ieder detail van de stadse omgeving is gemaakt voor en door mensen. Door de menselijke vorm uit die omgeving weg te laten wordt de ervaring van de omgeving zelf tot onderwerp".

Amsterdamse School in Groningen

Van begin november tot het einde van het jaar stond Museum Het Schip in het teken van de Amsterdamse School in Groningen. De fotograaf Norma van der Horst exposeerde in de lunchroom de pronkjuwelen van baksteen uit de noordelijke provincie. Op grote krijtbordpanelen waren foto's bevestigd en konden bezoekers hun reactie achterlaten. Gelijktijdig vond in de Panoramazaal en het Kabinetje de tentoonstelling over de Groningse architect Egbert Reitsma plaats, met als titel 'vorm & kleur, bouwen met bezieling'. Deze tentoonstelling was samengesteld door Stichting Berlagehuis Usquert en toonde het werk van Reitsma, onder andere met kleurrijke kerkenbouw. Middels virtual reality waren een aantal van deze kerken te "bezoeken". Op 10 november was de officiële opening van beide tentoonstellingen. Ter gelegenheid hiervan was een Groningse Amsterdamse School avond georganiseerd. Een boek van Norma van der Horst met foto's van Amsterdamse School in Groningen werd gepresenteerd en Eric Bos hield een lezing over het werk van Egbert Reitsma.

De Amsterdamse School
School Eeuwen met Jacques Hurks
in West-Brabant
 13 december 2017 tot 4 juni 2018

Amsterdamse School in Brabant

Ook de Amsterdamse School in Brabant kreeg bij het museum aandacht. Deze expositie vond plaats buiten Museum Het Schip. De expositie die op 13 december in Roosendaal werd geopend was georganiseerd door het Tongerlohuys in samenwerking met het Hurksgenootschap. Museum Het Schip was vanaf het begin bij de voorbereiding betrokken en heeft collectiestukken voor de expositie uitgeleend. Ook heeft het museum een hoofdstuk over de Amsterdamse School voor de catalogus geschreven en heeft directeur Alice Roegholt van Museum het Schip het woord bij de opening gevoerd.

- **BEZOEKERSCENTRUM DE DAGERAAD**

In 2017 heeft Bezoekerscentrum De Dageraad het gehele jaar als dependance van Museum Het Schip gefunctioneerd. Het was vier dagen per week voor individuele bezoekers geopend en daarnaast voor groepen op afspraak. In de dependance konden de bezoekers een film bekijken en een kleine tentoonstelling bezichtigen over Plan Zuid. Ook had men in principe de mogelijkheid ieder uur met een rondleiding langs het complex mee te gaan.

100 Jaar Plan Zuid

Voor de Dageraad was 2017 een bijzonder jaar want het was 100 jaar geleden dat de Gemeenteraad van Amsterdam besloten had tot uitvoering van Berlage's uitbreidingsplan, beter bekend als Plan Zuid. Voor de Ministerraad was dit aanleiding om in oktober Plan Zuid tot beschermd stadsgezicht uit te roepen. Het Bezoekerscentrum heeft het 100-jarig bestaan van Plan Zuid gevierd door van 5 tot 8 oktober allerlei activiteiten te organiseren. Er was een lezing over Plan Zuid en er vonden verschillende rondleidingen plaats, waaronder een bezoek aan het binnenterrein van het Dageraadcomplex.

Wonen in Iconen van architecten

Als onderdeel van de viering van 100 Jaar Plan Zuid is in het Bezoekerscentrum een kleinschalige tentoonstelling georganiseerd over de belangrijkste architecten die in Plan Zuid hebben gebouwd. Dat was niet architect Berlage, hij had alleen het stedenbouwkundig plan vormgegeven en de naar hem genoemde Berlagebrug ontworpen. Het ontwerpen van gebouwen in Plan Zuid was door architecten van de Amsterdamse School gedaan.

De tentoonstelling heette 'Wonen in iconen' en schonk aandacht aan gebouwen van architecten als Jan Boterenbrood, Jan Gratama, Frits Staal, Margaret Staal-Kropholler, Piet Kramer en Michel de Klerk. Daarbij ging het om bekende projecten als Huize Lydia, de Wolkenkrabber, de Olympiabuurt, de Holendrechtstaat en vanzelfsprekend De Dageraad.

De tentoonstelling schetste het creatieve ontwerpproces van de architecten aan de hand van visueel archiefmateriaal zoals ontwerptekeningen, blauwdrukken en definitieve bouwplannen. Om de projecten wat meer diepgang te geven, werden videofragmenten per gebouw getoond. Daarin vertelden huidige bewoners hoe het was om in de gebouwen te leven.

Naast de expositie was er een speciale rondleiding 'De Architecten van Zuid' die onder begeleiding van een gids langs de gebouwen van verschillende bekenden architecten ging.

Klokken John Rädecker

Een zeer bescheiden expositie in Bezoekerscentrum De Dageraad betrof de klokken van John Rädecker die vanaf november werden getoond. Deze klokken waren gemaakt door de gelijknamige kleinzoon van de bekende beeldhouwer John Rädecker. Hij liet zich inspireren door kunststromingen als De Stijl en de Amsterdamse School maar voegde in de klokken ook zijn eigen vormtaal toe.

Activiteiten Dageraad

In Het Bezoekerscentrum werden naast reguliere rondleidingen af en toe ook speciale activiteiten georganiseerd. Zo vond er op 11 maart een concert van het muziekensemble Lumaka plaats. Een heel bijzondere activiteit was ook de zaklamprondleiding in de avond waarbij het complex weer uit een geheel andere perspectief werd bekeken.

3. GEREALISEERDE ACTIVITEITEN

- **INTERNATIONAL SOCIAL HOUSING FESTIVAL**

Het International Social Housing Festival dat van 13 t/m 21 juni werd gehouden, was een initiatief van Museum Het Schip. Het idee is in 2014 ontstaan toen studenten van de Summerschool een project bij het museum deden om de uitgangspunten van het museum goed over het voetlicht te brengen. Zij kwamen met het voorstel om een sociaal huisvestingsfestival te ontwikkelen. Museum Het Schip heeft vervolgens aan de begeleider van de toenmalige Summerschool, Pepijn Bakker, gevraagd om de organisatie hiervan op zich te nemen. Vervolgens zijn partners bij de organisatie betrokken: de Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties, Aedes, Housing Europe en de Gemeente Amsterdam. De organisatie had de vorm van een 'paraplumodel'. Dit betekende dat de algemene organisatie en de publiciteit voor het festival door de kerngroep van partners werd georganiseerd. De juridische en financiële verantwoordelijkheid lag bij Museum Het Schip.

Gedurende het festival hebben verschillende debatten plaats gevonden over de toekomst van de volkshuisvesting. Ruim 1200 mensen hebben aan deze debatten meegedaan. Wethouder Bouwen en Wonen van de gemeente Amsterdam, Laurens Ivens, was ook bij verschillende debatten aanwezig en heeft het festival zowel geopend als afgesloten. Het festival kreeg grote waardering en het is de bedoeling dat dit festival over twee jaar een vervolg krijgt in Lyon.

De partners van het festival

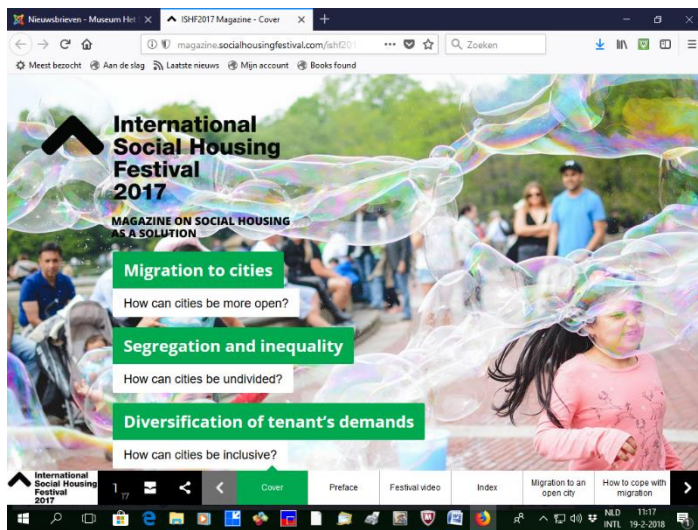

Deelnemers uit Zuid-Korea

Voor de opening van het festival waren interessante sprekers uitgenodigd. De auteur van het boek Arrivals City, Doug Saunders, hoogleraar Stedelijke vernieuwing en Wonen, Maarten van Ham en Alfredo Brillembourg van Urban Think Tank. Er waren meer dan 50 evenementen tijdens het festival en 45 organisatoren hebben een inbreng geleverd door het organiseren van een activiteit.

De Gemeente Amsterdam heeft een aantal debatten georganiseerd. De Huurdersvereniging Amsterdam en de Nederlandse Woonbond hebben tijdens het festival meerdere activiteiten georganiseerd. De organisatie van het festival was mogelijk door bijdragen van de partners en sponsors. Het Stimuleringsfonds voor de Creatieve Industrie had met name een belangrijke bijdrage geleverd voor de inhoudelijke voorbereiding van het festival. Hiervoor waren onder de naam Amsterdam Arrivals drie werkgroepen opgericht. De resultaten van deze werkgroepen zijn tijdens het festival gepresenteerd.

De deelnemers aan het festival kwamen uit 50 verschillende landen. Daarom was de voertaal Engels. Het waren veel beleidsmakers, waaronder vertegenwoordigers van woningcorporaties en zowel lokale als internationale huurdersorganisaties, maar ook non-profit organisaties, activisten, bankiers, studenten, onderzoekers, architecten, ontwikkelaars en ondernemers. Het festival toonde aan dat de wereld voor een enorme uitdaging staat om betaalbare huisvesting voor iedereen beschikbaar te stellen. De debatten spitsten zich toe op thema's als migratie en segregatie in Westerse als niet-westerse landen. Voor het festival is een aparte website opgezet en van de debatten is

verslag gelegd middels een digitaal magazine. Het festival maakte duidelijk dat een goede volkshuisvesting van levensbelang is. De waardering voor het festival was dan ook groot. Housing Europe is daarom van plan om samen met Franse partners een tweede editie in 2019 in Lyon te organiseren.

Expositie Social Housing Festival

Woonlaboratorium bij Museum Het Schip

Dromen over Wonen

In het kader van het International Social Housing Festival heeft Museum Het Schip een tentoonstelling over de volkshuisvesting georganiseerd. Deze heette 'Dromen over Wonen' en vond van 13 juni tot eind oktober plaats. In deze expositie was aandacht voor de hoogtepunten van de Nederlandse volkshuisvesting, zoals het Agneta park in Delft, het dorp Nagele in de Noordoostpolder en de Bijlmer in Amsterdam. Van alle projecten waren kleine introducties, voorzien van een grote foto van een van de huidige bewoners. Deze foto's waren gemaakt door de fotograaf David Zijlstra. Bij de expositie was tevens een Laboratorium, ontworpen door architectenbureau Sputnik, waar bezoekers hun eigen woning konden inrichten. Daarnaast waren er kleine exposities rond de thema's van het festival. De drie onderzoeksgroepen van Amsterdam Arrivals toonden de resultaten van hun onderzoek naar 'aankomstruimtes': plekken waar nieuwkomers snel een tijdelijke plek kunnen krijgen. Studenten van de TH Delft hadden een expositie over internationale volkshuisvesting en migratie samengesteld.

Bustochten langs de volkshuisvesting

Een ander onderdeel van het International Social Housing Festival waren bustochten langs de volkshuisvesting. Museum Het Schip had hiervoor subsidie van de gemeente Amsterdam gehad in het kader van Stad in Balans. Deze subsidie was bedoeld om spreiding van aandacht voor cultuur en toerisme in de stad te bevorderen. De bustocht begon bij Museum Het Schip waar de deelnemers van tevoren de tentoonstellingen konden bezoeken en een rondleiding konden krijgen. Daarbij hoorde ook een bezoek aan het - in een zeecontainer gereconstrueerde - krotje van vóór de Woningwet. De bus reed vervolgens langs verschillende sociale woningbouwcomplexen in de stad. Bij het Van Eesterenmuseum werd uitgestapt en kregen de bezoekers een korte rondleiding door de buurt en konden ze een museumwoning in de stijl van de jaren vijftig bekijken. Vervolgens keerde de bus weer terug naar Museum Het Schip.

• RONDLEIDINGEN EN EXCURSIES

Museum Het Schip is een museum dat midden in de stad staat. Onverbrekkelijk verbonden met het museum zijn de rondleidingen en excursies. De Amsterdamse School bevindt zich voor een groot deel verspreid over de stad en het museum beschouwt het als zijn taak om mensen hierover goed te informeren.

Een kaartje bij het museum houdt in dat men ieder uur mee kan gaan met een rondleiding van ongeveer drie kwartier. Voor buitenlandse bezoekers is er gegarandeerd om 15.00 uur altijd een Engelse rondleiding.

Een bijzondere groep die dit jaar de rondleiding bij museum Het Schip heeft gevolgd, was een groep blinde bezoekers, waarvoor Het Schip een speciale voelrondleiding ontwikkelde. Zij keken als het ware met hun handen.

Naast de dagelijkse rondleidingen organiseerde het museum ook veel themarondleidingen in de stad, zoals langs de beelden van Hildo Krop, langs glas-in-lood of een bezoek aan de kunstwerken in het Berlage Lyceum. Deze wandelingen waren meestal te voet maar soms vanwege de verspreide ligging ook met de fiets.

Bus- en boottochten

Een goede manier om Amsterdamse School in de stad te verkennen is met behulp van een bus of een boot. In 2017 hebben in totaal 26 bustochten plaats gevonden. De meeste van deze bustochten waren in het kader van

het International Social Housing Festival. Een aantal bustochten ging alleen langs de bouw- en sierkunst van de Amsterdamse School. Vooral deze bustochten waren zeer populair. De tocht ging vanaf Het Schip via de Baarsjes naar Amsterdams- Zuid, waarbij een bezoek werd gebracht aan De Dageraad.

Voor de Raad van Cultuur uit Den Haag heeft het museum op 21 november een aangepaste bustocht langs de Amsterdamse School verzorgd. Hierbij is ook Museum Het Schip en het Scheepvaarthuis bezocht.

Het museum organiseert al vele jaren eveneens een groot aantal boottochten. Daarbij werd in 2017 gebruik gemaakt van een historische boot. Vanwege vergunningen en afgesloten vaarroutes is dit steeds moeilijker geworden. Toch hebben er in 2017 nog 5 boottochten plaats gevonden.

Het Scheepvaarthuis

Een vaste rondleiding die het museum organiseert, gaat door het voormalige Scheepvaarthuis, het tegenwoordige hotel Amrâth. Iedere zondagmorgen verzorgt Museum Het Schip hier een rondleiding door het gebouw. Ook op andere dagen werden er op verzoek rondleidingen gegeven. Dit gebeurde echter alleen voor groepen. Een van deze groepen was dit jaar de afdeling Preferred Banking van de ABN AMRO. Klanten van de bank waren uitgenodigd om kennis te maken met de Amsterdamse School. De eerst twee keer bij museum Het Schip, daarna enkele keren bij Het Scheepvaarthuis. Hiervoor was een speciaal arrangement samengesteld, met eerst koffie met gebak, vervolgens een lezing, daarna een rondleiding en ter afsluiting een borrel met een hapje. In 2017 hebben in het Scheepvaarthuis in totaal 793 mensen aan een rondleiding deelgenomen.

• ACTIVITEITEN

Lezingen

De Amsterdamse School leent zich uitstekend voor het uitdiepen van de onderwerpen in de vorm van lezingen. Medewerkers van het museum geven zelf verschillende lezingen en af en toe wordt er ook iemand uitgenodigd een lezing te geven. Lezingen werden gegeven in het eigen stadsdeel en in andere Amsterdamse buurten, in Groningen, Roosendaal en Tiel en drie lezingen in Rusland. De onderwerpen van de lezingen variëren. Een lezing die zeker acht keer gegeven is gaat over de inspiratiebronnen van de Amsterdamse School, maar ook over Plan Zuid, de Spaarndammerbuurt en De Pijp vonden lezingen plaats. Af en toe is een lezing ook gecombineerd met een boekpresentatie of rondleiding, zoals op 1 november bij het boek 'Apenrotsen in de architectuur' van architectuur- journalist Bernard Hulsman en op 17 juli bij het verjaardagsfeest van Art Deco-kenner Frans Leidemeijer.

Losse activiteiten

Naast exposities en rondleidingen heeft het museum ook allerlei andere activiteiten georganiseerd. Soms was dit een lezing in het kader van een expositie maar af en toe ook een losstaand evenement.

Museumnacht

De museumnacht is een jaarlijks terugkerend evenement waarbij musea in Amsterdam hun deuren van 19.00 tot 2.00 's nachts openen. Ook Museum het Schip doet hieraan mee. In deze nacht kunnen musea een unieke programmering tentoonstellen voor een vaak jonger publiek dan gewoonlijk. Dit jaar vond de Museumnacht op 4 november plaats en had Museum het Schip fors uitgekapt. Op het programma waren 281 bezoekers afgekomen. Vergeleken met het jaar daarvoor (150 bezoekers) was dit een mooi aantal! Vooral aan het begin van de avond was het druk en liep het programma goed door. Het

programma bestond uit: een schimmenspel over alcoholisme in de jaren '20, met als titel "Vader drink niet meer". Ook was er een excursie naar de krotwoning, inclusief geuren en geluiden. Voor ontspanning was het ambachtslokaal aangekleed met zitzakken, doeken en lichtjes. Hier kon men naar gesproken poëzie luisteren en foto's van schaduwen op Amsterdamse Schoolgebouwen bestuderen. Te midden van deze activiteiten was de lunchroom omgetoverd tot bruine kroeg, waar de bezoekers jenever konden proeven en een polaroid in jaren'20 stijl ter herinnering aan de avond konden laten maken.

Grachtenfestival

Hoewel Museum Het Schip niet binnen de grachtengordel ligt, heeft het in 2017 toch meegedaan aan het Grachtenfestival. Op 19 januari vond in het museum eerst een netwerkbijeenkomst voor stakeholders van het Grachtenfestival plaats en op 12 augustus volgde een concert. Het Ebonit Saxophone Quartet speelde toen 'Sax & The City'. Hiervoor had het kwartet speciaal een aantal delen van het werk 'Proeven van Stijlkunst' bewerkt van de componist Jakob van Domselaer. Een componist die zich vooral had laten inspireren door architecten en kunstenaars van De Stijl.

Het Nederlands Philharmonisch Orkest

Op 30 mei speelde bij het museum in de Torenzaal het Nederlands Philharmonisch Orkest. Het orkest had samen met theater Gnaffel een kinderconcert gemaakt voor kinderen in de leeftijd van 5+. De voorstelling heette: 'Oma mag ik mijn pop terug?'. Leerlingen van de Wereldschool en BSO de Houthavens hebben deze voorstelling, bekeken. De reacties waren zeer positief.

Buurtactiviteiten

Museum Het Schip streeft een goede verstandhouding met de buurt na en organiseert regelmatig buurtactiviteiten. Bij de opening van kunstexposities worden de buurtbewoners vanzelfsprekend uitgenodigd. Met enige regelmaat worden speciale buurtgerichte activiteiten georganiseerd. De exposities 'Tijd voor Tapijten' en 'Geluk op 13' zijn in nauwe samenwerking met buurtorganisaties tot stand gekomen. Ditzelfde gold voor de kunstexposities. Zo waren de burens bijvoorbeeld uitgenodigd om de voorpremière van het voor de Museumnacht voorbereide toneelstuk te kijken, zijn er lezingen en rondleidingen gehouden speciaal voor buurtbewoners - zoals op 5 mei een themarondleiding over de oorlog in de Spaarndammerbuurt - met na afloop Vrijheidssoep in het museum. Deze bevrijdingslunch was extra bijzonder omdat in het museum tijdens de Tweede Wereldoorlog een gaarkeuken heeft gezeten. Enkele oud-Spaarndammerbuurters namen aan de rondleiding deel en vertelden elkaar over de oorlogsperiode in de Spaarndammerbuurt.

Het museum is in 2017 regelmatig gebruikt voor discussiebijeenkomsten over de buurt. Het stadsdeel organiseerde in het museum voorlichtings- en inspraakavonden en verschillende bewonerscommissies en verenigingen van eigenaren vergaderden er. Op 15 juni is samen met het stadsdeel een Buurtborrel georganiseerd, waarbij bewoners hun wensen voor de buurt naar voren konden brengen. Samen met woningcorporatie Eigen Haard is op 20 september het pannenfest gevierd, toen de 'Leeuwenkop' op het dak

werd teruggeplaatst. Alle genodigden, waaronder veel bewoners, kregen na afloop in het museum koffie met gebak.

**Museum Het Schip
SPAARNDAM-
MERBUURT
TUSSEN OOR-
LOG, VERZET
EN VREDE**

Rondleiding met
Vrijheidssoep

Museum Het Schip verzorgt een rondleiding door een buurt vol aangrijpende verhalen. Afsluitend wordt er Vrijheidssoep geserveerd.

Oostzaanstraat 45
/ 11:00-13.30

Stekjesdag

Op zondag 19 november was er in Het Schip een uniek evenement: de stekjesdag. Iedereen kon hier zijn zaden, planten en stekjes met een ander ruilen. Ook was er een kunstwerk van planten gemaakt waarbij de planten begonnen te zingen als ze werden aangeraakt. De organisatie van de dag lag in handen van de medewerkers van het museum en was gebaseerd op de inspiratie van de Amsterdamse School uit de natuur. Het motto was: planten zijn een bron van inspiratie en geluk. Performer Alexandra Duvekot verzorgde het plantenconcert.

Educatieve Activiteiten

Museum Het Schip heeft zich in het beleidsplan ten doel gesteld om een bijdrage te leveren aan educatie. Hiervoor beschikt het museum over een 'ambachtenlokaal' waar creatieve en educatieve workshops aangeboden kunnen worden.

Voor het jaar 2017 had de afdeling educatie zich tot doel gesteld om de architectuur en de ambachtelijke toegepaste kunst van de Amsterdamse School voor een zo breed mogelijk publiek toegankelijk te maken. De focus van de educatieafdeling lag bij het laten toenemen van bezoek door basisscholen, buitenschoolse opvang en familiebezoek met kinderen. Ook heeft de afdeling educatie de zichtbaarheid en herkenbaarheid van het museum proberen te vergroten door deel te nemen aan beurzen en markten.

In het eerste halfjaar van 2017 zijn de workshops verzorgd door het eigen educatieteam van het museum en door medewerkers van de Volksuniversiteit. Door beleidsveranderingen en andere prioriteiten qua cursussen bij de Volksuniversiteit, is de samenwerking met Museum Het Schip niet gecontinueerd in het nieuwe cursusjaar na de zomer. Het educatieteam van het museum is wel door gegaan.

Primair onderwijs

Voor leerlingen van het primair onderwijs biedt het museum eigen programma's aan. Er is een tekenles van Amsterdamse School details en een speurtocht door de tentoonstelling waarbij de verschillende ruimtes door middel van vragen en opdrachten ontdekt kunnen worden. Kinderen kunnen ook een baksteen maken of een tegeltje ontwerpen. In samenwerking met keramiste Saskia Pesschar is een speciale workshop ontwikkeld waarbij leerlingen een bouwwerk maken met baksteentjes van natte klei. Hiervoor beschikt het museum over een eigen bakoven. In het kader van de expositie 'Dromen over Wonen' is samen met de kunstenares Judtith Zwaan een nog een lesprogramma gemaakt. Leerlingen werden in deze les uitgedaagd hun huis van de toekomst te ontwerpen. Ze kregen daarvoor eerst een rondleiding, gevolgd door een korte discussie over de woon- en leefomstandigheden van vroeger en nu. Het museum heeft in 2017 meegedaan aan de Kunstschooldagen, waarbij leerlingen uit groep acht twee dagen op verschillende locaties een kort programma van 40 minuten volgden.

Voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs

Voor leerlingen van het voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs heeft het museum veel te bieden. De rondleidingen die voor deze doelgroepen verzorgd wordt volgen eenzelfde route als de rondleiding voor reguliere bezoekers maar hebben een andere benadering. Groot verschil is dat de rondleiding interactiever wordt gegeven door het gebruik van Visual Thinking Strategies, waarbij het kijken en zelf kennis genereren centraal staat. De tentoonstellingen en rondleidingen van het museum sluiten goed aan op vakken als aardrijkskunde, geschiedenis en maatschappelijke vorming. Van Hogescholen en Universiteiten komen veel studenten architectuur en kunstgeschiedenis uit binnen- en buitenland.

Voor het beroepsonderwijs is vooral de ambachtelijke kant van de Amsterdamse School in het museum interessant. Het Media College verzorgde in 2017 een programma waarbij studenten een kalender in Amsterdamse school stijl vorm moesten geven. Eerst bezochten 60 leerlingen Het Schip en De Dageraad waarbij ze naar het gebouw moesten kijken en foto's nemen. Vervolgens ontwierpen ze op basis van hun indrukken in groepjes de kalender. De afdeling educatie van het museum verzorgde vervolgens de jurering en de prijsuitreiking op school. In de Museumwinkel is deze kalender daarna verkocht.

Prijsuitreiking op het Mediacollege

Stagiaires

Bij het museum werken regelmatig stagiaires. In het kader van het International Social Housing Festival en de expositie 'Dromen over Wonen' hebben twee studenten drie maanden lang stage gelopen. Ook hebben twee studenten enkele maanden als stagiaire een bijdrage geleverd aan het ontschimmelprogramma van de collectie bij het museum.

In het kader van hun maatschappelijke stage, liepen leerlingen uit het voortgezet onderwijs en middelbaar onderwijs een halve dag mee in het museum waarbij ze verschillende werkzaamheden tezamen met museummedewerkers konden uitvoeren. Ze werkten mee in de horeca, deden schoonmaakwerkzaamheden en leidden een deel van de rondleiding. Ook werden de leerlingen actief gestimuleerd bij het vormgeven en uitvoeren van een zelfverzonnen opdracht waarbij zij op een creatieve manier met de onderwerpen van het museum aan de slag gingen.

Deskundigheidsbevordering: Schip Academie

The founding fathers van Museum Het Schip hebben door de jaren heen voor een jonge uitstraling gezorgd door te werken met veel jonge mensen op de positie van gidsen, balie- en lunchroom medewerkers. Deze mensen studeren allemaal een vak dat op een of andere wijze met de uiteenlopende materie van de Amsterdamse School een binding heeft. Door ons publiek wordt de jeugdige en ook de iets informele sfeer hoog gewaardeerd.

Het museum biedt aan sommigen, die jaren in de studentenpool hebben geopereerd als gids, een vervolgtraject aan. Zij dragen met hun werkzaamheden binnen de studentenpool bij aan de profilering van museum Het Schip en krijgen zelf de kans als junior conservator, medewerker behoud en beheer of educatiemedewerker tijdelijk ervaring op te doen voordat zij de arbeidsmarkt definitief betreden. De jongeren hebben zij al veel kennis over het onderwerp en de organisatie en kunnen vanuit die solide basis ondersteuning bieden aan de organisatie.

Het interessante van de Schip Academie is dat we de invalshoeken van de jongere mensen zo een plek kunnen geven. Zij spreken de taal van hun leeftijdsgenoten waardoor ons product niet oud en stoffig is. Daarbij beschikt het museum over een uitgebreid netwerk oudere en meer ervaren relaties waardoor op cruciale punten de nodige vakkennis aanwezig is.

Vakantieactiviteiten

Naast klassikaal bezoek kunnen kinderen ook onder begeleiding van een familielid bij het museum terecht. Dit was vooral in de schoolvakanties. In de voorjaars- en paasvakantie gebeurde dit in samenwerking met Mocca. Hiervoor was een buurtexpeditie georganiseerd waarbij kinderen met hun ouders door de buurt werden geleid. Tijdens de herfstvakantie werd meegedaan aan de museumkidsweek, georganiseerd door de museum vereniging en de Rabobank. Hiervoor werd bij het museum een workshop "Spookhuizen" gegeven.

Internationale Activiteiten

Zowel Het Schip als De Dageraad zijn iconen die in de hele wereld tot de verbeelding spreken. De gebouwen komen in veel boeken over architectuur en kunstgeschiedenis voor. Bij het museum komen dan ook veel buitenlandse toeristen die deze gebouwen met eigen ogen willen bewonderen en meer willen weten over de achtergronden van de Amsterdamse School. Museum het Schip heeft hierdoor veel internationale contacten. Door het International Social Housing Festival zijn deze contacten in 2017 alleen nog maar versterkt.

Keeping it Modern

Museum Het Schip doet actief mee aan het project 'Keeping it Modern' van de Getty Foundation in Los Angeles. Ook andere iconen, zoals gebouwen van Frank Lloyd Wright, Mendelsohn, Mackintosh en Le Corbusier maken hier deel van uit. Het project heeft als doel om de conservering van twintigste eeuws erfgoed te stimuleren en te documenteren. Hiertoe heeft het museum samen met woningcorporatie Eigen Haard en archivolt architecten een werkgroep opgericht. Er zijn allerlei onderzoeken verricht en er is hard gewerkt aan een boek en een film over de restauratie van Het Schip. Het was eigenlijk de bedoeling om dit project aan het eind van 2017 af te ronden maar omdat de restauratie van Het Schip is uitgelopen, heeft de Getty Foundation toestemming gegeven om het project nog een half jaar te verlengen.

Werkbezoek Siberië

Het museum heeft een nauwe relatie met het museum Krasnaya Gorka in Kemerovo in Siberië. Medewerkers van het museum zijn in Amsterdam geweest en in 2013 heeft het museum een rondreizende tentoonstelling gemaakt die zowel in Kemerovo als in Moskou te zien is geweest.

In 2017 hebben van 11 tot 15 oktober twee vertegenwoordigers van het museum opnieuw een bezoek aan het museum Krasnaya Gorka gebracht. Dit was een werkbezoek en vond plaats in het kader van een delegatie van de Nederlandse ambassade in Rusland, waaronder de Nederlandse ambassadeur Renée Jones-Bos. Het doel van het werkbezoek was een bijdrage te leveren aan de bescherming van de Amsterdamse Schoolhuisjes van architect Han van Loghem in Kemerovo.

De ontvangst in Kemerovo was zeer hartelijk. Er was een heel programma voorbereid. De directeur van Museum het Schip, Alice Roegholt heeft er drie lezingen verzorgd waarop in totaal 150 bezoekers afkwamen. Eén voor scholieren en één voor studenten van de Hogeschool van Cultuur. De derde lezing was op een wat

meer informele discussieavond met voornamelijk architectuurstudenten die onder leiding stond van Irina Zakharova, docent op de Polytechnische Universiteit en ging vooral over de mogelijkheid van het behoud van de huisjes van architect Van Loghem.

Russische avond

Het werkbezoek aan Kemerovo had nog een vervolg op 25 november. In het museum werd toen de nieuwe film 'Bouwen te midden van eenzaamheid' van Pim Zwier getoond. Deze documentaire gaat over hoe architect Han van Loghem in de jaren 20 naar Siberië trok om daar het nieuwe Rusland te helpen opbouwen. De film werd voorafgegaan door een lezing van onderzoeker Gijs Kessler, die bij het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis onderzoek deed naar de Russische Revolutie. Na de film vertelde directeur Alice Roegholt over de huidige staat van het Nederlandse erfgoed in Kemerovo. De avond werd met honderd bezoekers druk bezocht. Ook voor de Russische maaltijd achteraf met wodka en "Boeuf Stroganoff" bleven veel bezoekers hangen.

Vorbereiding expositie Gaudi

In 2017 zijn contacten met Barcelona aangehaald. Het is de bedoeling dat vanaf oktober 2018 een grote expositie over 'Gaudi en de Amsterdamse School' bij het museum zal plaatsvinden, in 2019 gevolgd door een expositie over de Amsterdamse School in een bouwwerk van Gaudi in Spanje. Dankzij een bijdrage van het Mondriaanfonds was het mogelijk om op en neer te reizen naar Barcelona. Ook zijn de partners uit Barcelona in Amsterdam geweest. Er is tevens een bezoek gebracht aan de opening van de Gaudi-expositie in Moskou, die daar met steun van onze Barcelonese partners was georganiseerd.

• BEHEER EN BEHOUD COLLECTIE

Museum Het Schip heeft als geregistreerd museum de taak om de collectie goed te beheren. Door de uitbreiding van het museum in 2016 is dit mogelijk geworden. Er is nu een klein depot in het museum waar collectiestukken die niet getoond worden, onder museale omstandigheden bewaard kunnen worden. In 2017 heeft het museum veel energie moeten besteden aan het behoud en beheer van de collectie. In verband met de restauratie van Het Schip moesten zowel de museumwoning als het postkantoor ontruimd worden. De collectie is daarom verhuisd naar het depot.

Met een hardwerkend team zijn alle objecten zorgvuldig ingepakt en verplaatst. Het voordeel van de verhuizing was wel dat er een slag geslagen kon worden in de registratieachterstand. Een deel van de collectie was in voorgaande jaren geregistreerd in Adlib en voorzien van een fysiek nummer; een ander deel nog niet. De registratie en nummering was echter niet volgens één standaard gebeurd. Daarom is door het collectieteam

een nieuwe standaard opgesteld, op basis waarvan alle objecten voortaan geregistreerd worden. Om verwarring met het gebruik van Adlib-records te voorkomen is voor ieder object een formulier op papier ingevuld dat naderhand werd ingevuld in Adlib. Zo is de hele collectie van de museumwoning opnieuw geregistreerd en is de vindbaarheid van objecten verhoogd.

Omdat er in de museumwoning en het postkantoor een groot vochtprobleem was, heeft de collectie uit beide panden te lijden gehad onder een schimmeluitbraak. Vandaar dat in de loop van 2017 op grote schaal schimmel bestreden moest worden. Onder begeleiding van Piet van Dalen en Sanne Wynants van Art Salvage heeft een team van medewerkers deze schimmel bestreden. Dit was hetzelfde team dat ook de verhuizing en de registratie van de collectiestukken regelde. De kennis die is opgedaan bij de eerste bestrijdingsdagen is over een periode van een aantal maanden verder toegepast om de hele collectie te ontdoen van schimmelsporen. De schone collectiestukken zijn vervolgens veilig opgeborgen in het depot. Ze keren allen weer terug na de renovatie als het vochtprobleem is opgelost. Voor de museumwoning was dit al aan het eind van 2017, voor het postkantoor wordt dat voorjaar 2018.

Restauratie collectiestukken

Naast het schoonmaken van collectiestukken, zijn in 2017 ook enkele collectiestukken gerestaureerd. Dit gebeurde door ervaren restaurateurs. Stefania Lorenzotti is specialist in de conservering en restauratie van metaal. Zij heeft twee haardschermen opgeknapt. Het ene haardscherm, van Michel de Klerk werd door het Centraal Museum Utrecht in langdurige bruikleen gegeven. Het andere haardscherm komt uit een school in de Rivierenbuurt en is eigendom van het museum. Beide collectiestukken zijn nu in zodanige staat dat ze ook aan het publiek getoond kunnen worden.

Hetzelfde geldt voor een ajourreliëf van Hildo Krop dat het museum in eigendom heeft. Het is twee meter lang, geheel van coromandelhout en heeft als titel 'De volle rijkdom van de natuur'. Het reliëf was zwaar beschadigd en is door houtrestaurateur Margriet Buehre geheel hersteld en voorzien van een nieuwe, meer passende lijst. Het hangt nu prominent in de vaste collectie van het museum.

Nieuwe aanwinsten

In 2017 heeft het museum de collectie bescheiden kunnen uitbreiden. Er zijn een paar kleine aankopen gedaan maar de meeste collectiestukken zijn verworven door schenkingen. Een bijzondere schenking was een piano. De massief houten kast van deze piano is een ontwerp van de kunstenaar Jac. P. van den Bosch en gemaakt door het Binnenhuis. De piano is geschonken met de uitdrukkelijke bedoeling dat de piano ook met enige regelmaat bespeeld zal worden.

Een andere belangrijk aanwinst voor de vaste expositie was een Serail servies van de ontwerper W.J. Roozendaal, gemaakt door de Sphinx. Van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) die al meerdere collectiestukken aan het museum heeft uitgeleend, kreeg het museum het borstbeeld van een van de belangrijkste architecten van de Amsterdamse School, H. Th. Wijdeveld, in langdurig bruikleen.

4. PUBLIEKSBEREIK

In 2017 zijn in totaal iets meer dan 30.262 bezoekers geteld die het museum bezocht hebben. Daarbij zijn niet de bezoekers van de Lunchroom opgenomen die daar alleen kwamen om iets te drinken of de expositie in de lunchroom te bekijken. Het aantal bezoekers was significant lager dan het begrote aantal van 50.600 en het topjaar 2016 (53.985 bezoekers) toen de museumuitbreiding was geopend en 100 Jaar Amsterdamse School werd gevierd. Het museum heeft toen heel veel publiciteit gekregen.

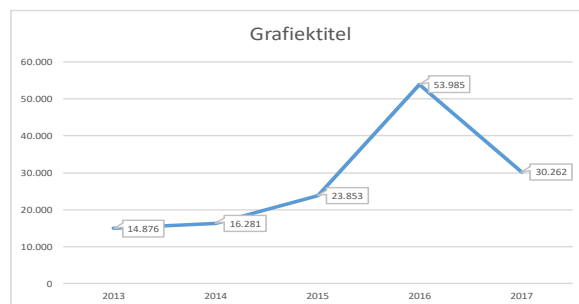
Hier zijn meerdere verklaringen voor.

Een ervan is de restauratie van het complex Het Schip. Deze heeft veel langer geduurd dan verwacht. Hierdoor waren de museumwoning en het postkantoor een groot deel van het jaar niet te bezoeken. Ook was een belangrijk deel van Het Schip verdwenen achter steigers. Er is wel geprobeerd dit te compenseren door tijdelijk het vergaderhuisje in Het Schip te bezoeken en tijdens de rondleidingen in te gaan op het restauratieproces. Toch waren er mensen die lieten weten dat ze graag wilden komen als het gebouw helemaal af is.

Een tweede verklaring voor het lagere aantal bezoekers is dat de organisatie gedurende het jaar 2017 nog vol in opbouw was. Er is in 2017 geen grote publiekstentoonstelling georganiseerd vanwege de noodzaak om de organisatie op poten te zetten na de opening van het museum en het Jaar van de Amsterdamse School in 2016. Een derde constatering is dat het International Social Housing Festival vooral mensen uit het betreffende interesseveld heeft getrokken.

Over een reeks van de afgelopen jaren zien we een gestage groei.

2013	14.876
2014	16.281
2015	23.853
2016	53.985
2017	30.262

Bezoekers

Een goede analyse van ons publieksgroep over het afgelopen jaar is moeilijk te geven. Begin 2017 is het museum namelijk overgestapt op zowel een nieuw kassasysteem als een nieuw planningssysteem en een nieuw reserveringssysteem. Het invoeren van deze digitale systemen ging gepaard met veel kinderziektes, waardoor niet altijd de gewenste gegevens geleverd konden worden.

**AMBACHT
IN BEELD
FESTIVAL**

**UIT
MARKT**

BOEKEN
in de
Beethovenstraat
tussen de Gerrit v.d. Veenstraat en
de Brahmsstraat
ZONDAG 1 OKT. 10-17 u.

- Antiquarissen met oude en bijzondere boeken
- De belangrijkste boekhandelaars uit Amsterdam Zuid
- Amsterdamse School Museum Het Schip
- Uitgeverijen met boeken over Amsterdam Zuid
- Literaire Salon door Henk Steenhuis in de OBA v.a. 13.00 uur
- Amsterdamse School - en Beethovenstraat wandeling

Meer informatie: www.kantien.nl

Markten

Eind 2017 is voorzichtig een start gemaakt met het voeren van gesprekken met externe partijen om ons te oriënteren op de binnen- en buitenlandse markt en advies te vergaren over het bereiken van nieuwe doelgroepen voor Museum Het Schip. In 2018 zal het museum dit continueren, mede in het licht van de tentoonstelling Gaudi die in najaar 2018 opent.

Het museum was daarnaast actief op de binnenlandse markt om bezoekers op allerlei manieren aan te spreken. Daarvoor worden plaatsen bezocht waar het museum zich aan bezoekers presenteert. Zo was het museum twee dagen met een tent aanwezig op de Uitmarkt die op 26 en 27 augustus rond het Oosterdok werd

gehouden. De sfeervolle kraam in het Oosterdok werd door velen bezocht. Vooral de aankondiging van de tentoonstelling 'Gaudí en de Amsterdamse School' trok veel bekijks. De twee posters met daarop een golvende gevel uit zowel Amsterdam als Barcelona lagen ten grondslag aan een prijsvraag waarin de bezoekers de overeenkomsten tussen de Amsterdamse School en de bouwwerken van Gaudí konden aangeven. Dit leverde veel reacties op en deze zullen verwerkt worden in de expositie in 2018.

Ook was Museum Het Schip op 2 november aanwezig op de Busidee-beurs: de beurs voor touringcarbedrijven. Net als op de Uitmarkt werden boeken, kaarten en bakstenen uitgesteld. Dit alles heeft zijn vruchten afgeworpen: de eerste boeking voor een groepsarrangement is naar aanleiding van deze beurs gemaakt. Op 1 oktober gaf Museum Het Schip eveneens acte de présence bij de boekenmarkt in Amsterdam-Zuid. Er zijn toen speciale rondleidingen langs de Amsterdamse School in de Beethovenbuurt verzorgd. Om de jongere doelgroep te bereiken was het museum met een kraampje aanwezig op Mocca cultuureducatie markt, waarbij contact is gelegd met verschillende docenten en cultuurcoördinatoren van de basisscholen. Op de Uitmarkt aan het Oosterdok en de Kidscultuurmarkt in de Hallen zijn ook workshops verzorgd, waarbij kinderen hun droomhuis konden ontwerpen of een tegeltje maken. Op het 'Ambacht in beeld festival', dat op 23 en 24 september in de Hallen werd gehouden, waren zelfs 70 deelnemers die hun eigen Amsterdamse School tegel hebben ontworpen.

Digitale Media

Museum Het Schip is actief met digitale media. Zo heeft in het museum in 2017 drie websites gehad. Allereerst de eigen website 'www.hetschip.nl' waarop de activiteiten en exposities van Museum Het Schip en De Dageraad in het Nederlands en Engels staan. Hieraan is ook het nieuwe reserveringssysteem gekoppeld waar mensen vooraf een kaartje kunnen kopen voor een rondleiding of een bezoek aan het museum.

In 2017 is voor het International Social Housing Festival een extra website in het Engels ontwikkeld: 'www.socialhousingfestival.com'. De ontwikkeling hiervan was geheel gesponsord door Zig websoftware. Op deze website stond het gehele programma van het festival en konden mensen zich aanmelden voor de debatten. Later zijn hieraan de verslagen van de debatten toegevoegd.

Wendingen, platform voor de Amsterdamse School

Een belangrijk website voor het museum is Platform Wendingen. Deze website is in een paar jaar tijd uitgegroeid tot hét kennisplatform van de Amsterdamse School. Op het platform staan inmiddels zo'n 1370 gebouwen, openbare objecten en voorwerpen en 230 persoonsbeschrijvingen. Het streven van de redactie is om elke dag iets nieuws op de website plaatsen. In 2017 is naar aanleiding van de tentoonstelling over de Amsterdamse School in Brabant het gehele oeuvre van architect Jacques Hurks op Wendingen gezet. Op de website is de invloed van de Amsterdamse School in het hele land terug te vinden. Dat blijkt wel uit de inzendingen van zowel het meest noordelijke object (in Roodeschool) als het meest zuidelijke object (in Vaals).

Met grote regelmaat zijn ook nieuwe thema's en blogs op Platform Wendingen verschenen, waarin aandacht wordt besteed aan tentoonstellingen, excursies, publicaties, en allerlei Amsterdamse School-gerelateerde wetenswaardigheden. Alle bijdragen zijn aangeleverd door de bijna 800 mensen die zich inmiddels hebben ingeschreven op Wendingen. In 2017 is gewerkt aan hoognodige verbeteringen van de website. Zo is de fotoweergave een stuk aantrekkelijker, worden pagina's nu in hun geheel getoond en is de zoekfunctie op elke pagina direct benaderbaar. Er is ook kritisch gekeken naar oudere artikelen die waar nodig was zijn aangepast en voorzien van nieuw beeldmateriaal. Om de naamsbekendheid te vergroten en nieuwe liefhebbers aan te spreken, is Platform Wendingen ook actief op Twitter. In 2017 is daar Instagram bijgekomen.

Als bijdrage aan de grote tentoonstelling over Publieke Werken die door Museum Het Schip in 2017 werd voorbereid, is een als speciale activiteit van Platform Wendingen een fotowedstrijd georganiseerd, met als onderwerp Publieke Werken Amsterdam. Hoewel het de eerste fotowedstrijd in het bestaan van Platform Wendingen was, hebben hier maar liefst 24 fotografen met meerdere foto's aan deelgenomen.

Nieuwsbrief

Een belangrijk communicatiemiddel voor het museum is de digitale nieuwsbrief, waarvoor 3750 mensen zich als abonnee hebben geregistreerd. Deze nieuwsbrief is in 2017 iedere maand gepubliceerd. In de nieuwsbrief worden de mensen op de hoogte gehouden over de ontwikkelingen van het museum en de exposities en rondleidingen.

Facebook, Twitter en Instagram

Museum Het Schip is naast Platform Wendingen ook als museum actief op de sociale media. Facebook wordt veel gebruikt en in mindere mate Twitter. De laatste vooral in het Engels. In 2017 is daar Instagram bijgekomen, vooral als medium om foto's over de activiteiten van het museum te publiceren.

Pers

Museum Het Schip kwam in 2017 regelmatig in het nieuws. In navolging van 2016 is daarbij gebruik gemaakt van de Publicity Company die gerichte publiciteit naar kranten verzorgde.

Artikel Telegraaf

Artikel Reformatorisch Dagblad

Het International Social Housing Festival heeft in het bijzonder publiciteit gegenereerd. Op Radio 1 is het uitgebreid aangekondigd en ook de Telegraaf, het Parool, en enkele regionale kranten hebben erover geschreven. Het Reformatorisch Dagblad besteedde groots aandacht aan de foto's van de expositie 'Dromen over Wonen'. Er was tevens belangstelling van buitenlandse pers. Een Taiwanese filmploeg heeft gefilmd voor een documentaire over de Nederlandse volkshuisvesting en een Duits tijdschrift schreef onder de kop 'Mehr als Oranje' over Het Schip. Op de Nederlandse tv was er aandacht van Veronica en AT5. Er zijn ook enkele advertenties gezet, waaronder het Ajax-magazine en het blad Nouveau.

5. REFLECTIE

Het museum was gewaarschuwd dat na een opening altijd een terugslag komt. Het inrichten van een gebouw kost minstens een jaar. Bovendien was er in 2017 niet meer de grootschalige publiciteit van de opening waarmee extra bezoekers getrokken konden worden. Daarbij was de verbouwing van Het Schip, dat in de steigers stond en nog staat, niet uitnodigend.

Het is de taak van het museum om de komende jaren meer bezoekers te trekken. Museum Het Schip heeft een mooi en bijzonder aanbod en maar daarvan moeten potentiële bezoekers wel kennisnemen en overtuigd worden. Hiervoor is meer aandacht voor marketing nodig. De bezoekers die komen, zijn erg enthousiast. Dat

blijkt wel uit ons gastenboek en de reacties op Facebook, Twitter, Tripadvisor en in toenemende mate op Instagram.

Behalve het aantrekken van nieuwe doelgroepen, is het ook zaak voor herhaalbezoek te zorgen. Mensen moeten – het liefst met vrienden en kennissen- willen terugkomen. Deels voorziet de opzet van het museum daarin, door de vele rondleidingen en excursies die het museum in de openbare ruimte organiseert. Daarnaast is het nodig om steeds nieuwe exposities en activiteiten te organiseren. De exposities moeten aansprekend zijn. De Gaudi-expositie die in voorbereiding is, zal dit zeker zijn, maar ook exposities over andere internationale architecten en kunstenaars uit de Amsterdamse School periode zijn hiervoor geschikt. In het ontwikkelen van deze exposities zal de komende jaren daarom extra energie worden gestoken.

Het museum wil zich echter niet alleen blindstaren op bezoekersaantallen. Het museum heeft ook een missie. Deze missie is om ‘de expressionistische Amsterdamse School in zijn volle sociale en artistieke breedte te tonen en aan huidige en nieuwe generaties inspiratie te bieden op het gebied van architectuur, volkshuisvesting en toegepaste kunst’. Hierin is uitdrukkelijk ook de volkshuisvesting opgenomen. De Amsterdamse School is een kunst- en architectuurbeweging die tot de verbeelding spreekt omdat deze niet alleen voor de elite maar ‘met kunst voor het volk’ ook voor de gewone man was. Het museum merkt echter dat het begrip ‘volkshuisvesting’ in de communicatie tegenwoordig minder hip is dan kunst en architectuur. Het gevaar is dat hieraan minder aandacht wordt besteed. Het museum zal er extra voor waken dat het oude verheffingsideaal in de programmering en communicatie actueel blijft.

De vooruitzichten voor het museum zijn goed. Met de toenemende bebouwing in de Houthavens en de realisatie over een aantal jaren van havenstad in het Westelijk Havengebied komt het museum steeds centraler in de stad te liggen. De tijd is voorbij dat het museum aan de rand van de stad lag en de toeristenkaart zich tot de grachtengordel beperkte. De spreiding van toeristen en culturele bezoekers is goed voor het museum. Tegelijkertijd moet het museum er rekening mee houden dat het midden in een woonbuurt gevestigd is. Met het stadsdeel is hiervoor al afgesproken dat voor het museum op de voormalige bushalte van bus 22 en 48 een vaste uitstap- en opstapplaats voor een touringcarbus wordt gecreëerd zodat er geen overlast is van in- en uitstappende bezoekers.

Door de veranderende positie in de stad, is bereikbaarheid een zorg. Zowel Museum het Schip als Bezoekerscentrum De Dageraad zijn voor auto’s moeilijk te bereiken en is het niet gemakkelijk parkeren. Ook het openbaar vervoer is niet optimaal. Beide locaties liggen enigszins verscholen, op afstand van het openbaar vervoer. Daarom is extra bewegwijzering in aangrenzende straten nodig.

6. FINANCIËN

De financiële administratie bij Museum Het Schip is in 2017 deels verzorgd door de eigen organisatie. Hiervoor is in de loop van 2017 een speciaal opgeleide financieel medewerker aangetrokken. De boekhouding is net zoals de vorige jaren gedaan door Jan Willem Dingemanse die hiervoor een aantal uren per week is ingehuurd.

In 2017 is veel energie besteed aan het opzetten van een betere financiële administratie. Er zijn nieuwe kassa’s gekomen en betere procedures voor controle ingevoerd. Dit is in overleg gebeurd met accountantsbureau Visser & Visser uit Gouda die hiervoor eerder al enkele aanbevelingen had gedaan. Het accountantsbureau heeft ook een inventarisatie gemaakt van de administratieve organisatie van het museum en de daaraan gekoppelde beheersingsmaatregelen. Vooral is veel aandacht geschonken aan de implementatie van computertoepassingen binnen het museum en de risico’s die daaraan verbonden zijn. Op basis van dit onderzoek zijn aanbevelingen gedaan om de administratie en organisatie van het museum met een aantal praktische maatregelen te verbeteren.

Financiële positie

Als we de gerealiseerde financiële cijfers over het boekjaar 2017 van de Stichting vergelijken met onze verwachtingen zoals vastgelegd in de begroting 2017, dan zien we afwijkingen. Deze zijn bijna geheel toe te schrijven aan het achterblijven van het aantal bezoekers. De inkoopwaarde van deze baten blijft dienovereenkomstig in gelijke mate ook achter. De huisvestingskosten vallen hoger uit dan begroot, wat direct herleidbaar is tot de betaalde huur voor Het Schip, de Lunchroom, De Dageraad en De Catamaran (gezamenlijk). De verkoopkosten liggen lager dan begroot, voornamelijk toe te wijzen aan de lagere uitgaven voor presentatie en documentatie. De hogere gerealiseerde algemene kosten worden veroorzaakt doordat,

voortvloeiend uit de wens tot verdere professionalisering van de Stichting, meer uitgaven gedaan zijn aan administratieve dienstverlening en advies.

Staat van baten en lasten

In 2017 waren de totale baten €1.092.813. Van de baten is €651.950 verkregen door subsidies, donaties en fondsenwerving. Belangrijke subsidiënten voor de exploitatie waren het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK) met een bedrag van €383.306 en de Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties met een bedrag van €103.570.

De lasten bedroegen in totaal €1.136.621. Hiervan is €522.562 besteed aan personeel en €258.814 aan huisvesting. Het saldo was uiteindelijk €43.808 negatief. Omdat het jaar 2016 met een behoorlijk positief saldo was afgesloten komt het museum niet in financiële problemen. Het negatieve saldo maakt wel duidelijk dat maatregelen nodig zijn om de inkomsten te verhogen. c.q. de uitgaven te beperken.

Aan directe eigen verdiensten via entreegelden, activiteiten, lunchroom, zaalhuur en winkel is €430.914 verkregen. De overige baten waren €9.949.

Gerealiseerde % eigen inkomsten

Ten opzichte van de bijdrage van het Amsterdams Fonds voor de Kunst heeft het museum 65% aan eigen inkomsten. Deze door het museum zelf verworven inkomsten laten zien dat het museum een goed cultureel ondernemer is.

Kwantitatieve prestatieafspraken

In 2017 zijn de kwantitatieve afspraken voor wat betreft de begrote bezoekersaantallen (50.600) niet gehaald. In hoofdstuk 5 reflecteerden we al op de oorzaken daarvan. In dit overzicht is te zien wat het museum gepresteerd heeft:

Bezoeken	Activiteiten 2017		Bezoekers 2017	
	Begroot	Gerealiseerd	Begroot	Gerealiseerd
Eigen programmering	1500	1668	42.000	29.981
Internationale (co)programmering	1	3	5000	150
Commerciële verhuur	40	57	600	980
Buurtgerichte activiteiten	15	36	3000	1151
Totaal	1556	1764	50.600	30.262

De activiteiten eigen programmering bestonden uit rondleidingen, themarondleidingen, lezingen, bus-, boot- en fietstochten. De internationale (co)programmering bestond in 2017 uit 3 lezingen die waren georganiseerd in Rusland. In hoofdstuk 4 (publieksbereik) is een aantal verklaringen opgenomen voor het achterblijven van de aantallen bezoekers in 2017. Met de opening van de museumwoning, het postkantoor en de tentoonstelling 'Gaudi en de Amsterdamse School' die in 2018 start, denken we in 2018 meer bezoekers te kunnen realiseren.

Meerjarenonderhoudsplan

Museum Het Schip is huurder van de gebouwen. De verantwoordelijkheid voor het onderhoud van het casco ligt bij de eigenaren. Voor Het Schip is dat woningcorporatie Eigen Haard en voor de Dageraad woningcorporatie De Alliantie. Het museum is zelf verantwoordelijk voor het onderhoud van de installaties. Alleen bij de Dageraad valt het onderhoud van de centrale verwarming onder de aan de Alliantie betaalde servicekosten.

Door EWZ-adviseurs is voor het museum een Meerjarenonderhoudsbegroting opgesteld. Daarbij is sprake van een minimum variant uitgaande van tien jaar met €50.400 gemiddelde jaarlijkse kosten en een maximum variant uitgaande van een periode van 30 jaar van €100.274 gemiddelde jaarlijkse kosten. In de begrotingsaanvraag die het bij AFK voor de periode 2017- 1920 was ingediend was, is slechts uitgegaan van het minimale bedrag. Het bestuur van Museum Het Schip heeft ervoor gekozen om in ieder geval het minimale bedrag aan te houden en alleen als de financiën het toelaten tot aan het maximale bedrag te reserveren. Voor 2017 liet de staat van baten en lasten niet toe om meer dan het minimale bedrag te reserveren. In het jaar 2016 werd al €50.137,- gereserveerd voor groot onderhoud. In 2017 is daar €49.637,- aan toegevoegd waardoor de voorziening in totaal uitkwam op €99.704. Ten laste van de voorziening is €19.146,- aan gedane onderhoudsuitgaven onttrokken. De stand van de reservering is hierdoor per 31-12-2017 in totaal €80.628,-

7. ORGANISATIE EN STAKEHOLDERS

Qua organisatie was 2017 niet het makkelijkste jaar. Het museum had last van groeistuipen. De uitbreiding van het museum had veel energie geleverd waardoor de opbouw van de eigen organisatie in het gedrang was gekomen. Daarbij kwam dat het museum pas vanaf 1 januari 2017 dankzij de subsidie van AFK over voldoende financiële middelen beschikte om de organisatie aan te kunnen passen aan de nieuwe omvang.

Een organisatie veranderen én opbouwen tegelijkertijd is echter niet eenvoudig. Het was voor iedereen duidelijk dat de toegenomen omvang van het museum vanuit goed cultural governance een verdere professionalisering van de organisatie noodzakelijk maakte. Tegelijkertijd bestond de vrees dat de eigen identiteit hierdoor in gevaar zou komen. Er is veel discussie gevoerd over het dilemma van een zakelijke aanpak versus creativiteit, enthousiasme en vernieuwing. Onder begeleiding van een externe projectmanager zijn een aantal gesprekken gevoerd tussen directie en bestuur. Uiteindelijk is gekozen voor een tijdelijke aanstelling van een zakelijk interimmanager om de personeelsorganisatie en de financiële administratie helderder vorm te geven. Dit was Stephan Steinmetz. Hij heeft in een half jaar tijd samen met de directeur Alice Roegholt de werkorganisatie zodanig aangepast dat die met behoud van het elan berekend is op de nieuwe taak. Er zijn nieuwe medewerkers op het gebied van financiële administratie en facilitaire voorzieningen aangesteld. Ook is gekozen om naast de inhoudelijk directeur een zakelijk directeur aan te stellen. Hiervoor is een profielschets opgesteld en na een sollicitatieprocedure aan het eind van het jaar is Josee Roël benoemd in deze functie.

Bestuur, directie en medewerkers

Museum Het Schip is de handelsnaam het museum. De organisatie heet formeel Stichting De Golf. De stichting heeft een eigen bestuur en een directeur, die het afgelopen jaar om de twee maanden samen heeft vergaderd. Daarnaast zijn er enkele extra vergaderingen geweest voor het aanpassen van de organisatie. De directeur is Alice Roegholt. Daarnaast waren er meerdere medewerkers in tijdelijke en vaste dienst voor het draaiend houden van de organisatie qua planning, financiën, facilitaire voorzieningen, educatie en beheer van de collectie. Verder werkten bij het museum op meer onregelmatige basis studenten als freelancer: de zogenaamde studentenpool. Sommigen als ZZP'er, anderen in dienst van het payrollbedrijf Tentoo. Zij verzorgden vooral het directe contact met het publiek, waaronder verkoop van kaartjes, lunchroom en de dagelijkse rondleidingen. Ook hadden sommigen de mogelijkheid om mee te werken aan een expositie. Bij het museum ook wel 'De Schip Academie' genoemd.

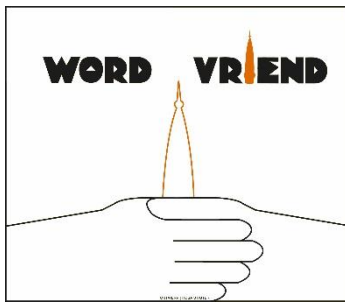
Met alleen betaalde medewerkers kan het museum financieel niet rondkomen. Daarom deed het museum een beroep op vrijwilligers. Voor de werving is samen met de Vrijwilligerscentrale campagne gevoerd. De vrijwilligers hadden de functie van publiekmedewerker. Zij draaiden diensten van vier uur, waarbij ze mensen in de vaste expositie ontvingen en bezoekers uitleg gaven over wat ze konden zien. Voor het museum vormden zij de ogen en oren van het museum.

De Frans Banninck Cocq penning

Een grote waardering voor het museum was de Frans Banninck Cocq penning die op 8 september aan directeur Alice Roegholt werd overhandigd. De uitreiking gebeurde onder aanwezigheid van een groot aantal vrienden medewerkers van het museum door locoburgemeester Laurens Ivens. De penning is bestemd voor personen die zich gedurende een periode van minstens twaalf jaar bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt voor Amsterdam. Alice Roegholt kreeg de penning als oprichter van

Museum Het Schip. Laurens Ivens memoreerde in zijn toespraak al het werk dat Alice Roegholt had verricht, niet alleen voor Museum Het Schip, ook bij de opbouw van het Oostelijk Havengebied.

Vrienden

Museum het Schip heeft Vrienden. Zij betalen jaarlijks een bijdrage en ontvangen daarvoor uitnodigen voor openingen en speciale gelegenheden. De Vrienden vormen een soort achterban van het museum. Sommige Vrienden zijn ook donateur, enkelen daarvan hebben zich voor vijf jaar met een vast bedrag verbonden aan het museum. Aan het eind van 2017 had het museum ongeveer 250 Vaste Vrienden. Alhoewel de Vrienden geen juridische status hebben en gewoon onderdeel zijn van de museumorganisatie, was er een aparte stuurgroep van Vrienden die zich bezighield met de werving van nieuwe Vrienden en het organiseren van

vriendenmiddagen. Zo was er op 21 mei een Vriendenmiddag die in het teken stond van de restauratie van Het Schip. De Projectleider van Eigen Haard, Cisca van der Leeden vertelde toen over de onderzoeken en keuzes die bij de restauratie zijn gedaan. Ook is een modelwoning van het Schip bezocht. Op de tweede Vriendenmiddag op 11 november hebben de Vrienden een uitstapje gemaakt naar de woningen van Woningbouwvereniging De Samenwerking rond het Harmoniehof. Hier werden ze ontvangen door directeur Evert Bartlema en kon een woning worden bezichtigd.

De AMAS

Museum Het Schip heeft om de relatie met de initiatiefnemers van het museum te onderhouden een adviesgroep: de AMAS (Adviesgroep Museum van de Amsterdamse School). Deelnemers zijn de Amsterdamse Federatie van woningcorporaties (AFWC), Stadgenoot, Eigen Haard, het Gemeentelijk Project Management Bureau, Stadsdeel West en de directie van het museum. De AMAS is in 2017 vier keer bij elkaar geweest. De plannen voor exposities en de ontwikkelingen van het museum werden besproken. Daaruit zijn ook een aantal nieuwe projecten voortgekomen, zoals een Amsterdamse School bankje in het Westerpark, en de organisatie van activiteiten in het Museum. De Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties gaf op 23 maart in het museum de aftrap voor de viering van haar 100 jarig bestaan en het Projectmanagementbureau van de Gemeente hield op 28 september een studiedag. Ook Stadsdeel West heeft verschillende bijeenkomsten in het museum georganiseerd en Stadgenoot organiseert hulp bij onze technische installaties.

Collega's en partners

Museum Het Schip wil een open en flexibele organisatie zijn die nauw met andere culturele instellingen en maatschappelijke organisaties samenwerkt. In 2017 waren er veel samenwerkingsverbanden, zoals met het Amsterdam Museum, Joods Historisch Museum, het Grachtenfestival, het Tongerlohuys in Roosendaal en stichting De Vrolijkheid. Met het Van Eesterenmuseum zijn rondleidingen over de Nederlandse volkshuisvesting georganiseerd en het Architectuurcentrum Amsterdam (ARCAM) heeft op 7 november gebruik gemaakt van het museum om de resultaten van ontwerpstudio's voor het naast het museum gelegen spoorweg-emplacement Zaanstraat te bespreken. Ook heeft het museum met een kort videoverhaal over gebouw Het Schip een bijdrage geleverd aan de door ARCAM opgestelde stadsmaquette van Amsterdam. Voor Museum Het Schip zijn samenwerkingsverbanden belangrijk. Ze vormen een inspiratiebron voor nieuwe exposities en activiteiten in het museum. Tegelijkertijd leveren ze een bijdrage aan een groeiende belangstelling voor de Amsterdamse School in andere musea en culturele instellingen.

8. KERNGEGEVENS 2017

Stichting De Golf (handelsnaam Museum Het Schip).

Het museum is lid van Amsterdam Marketing en de Nederlandse Museumvereniging en aangesloten bij Museumjaarkaarten en de I Amsterdam Card.

Fiscaal nummer 8059.32.896.
Kamer van Koophandel: 41217024
ANBI status

Bestuur stichting De Golf (Museum het Schip):

Vladimir Stissi, voorzitter
Remy Hulkenberg, penningmeester (t/m 31-12-2017)
Ab Vos, secretaris
Gerard Anderiesen
Bestuurlijke ondersteuning: Nora Kikkert

Directie

Alice Roegholt
Stephan Steinmetz (interim) 1-4-2017 t/m 31-11-2017
Josee Roël vanaf 1-12-2017

Medewerkers in dienst in 2017; aantal fte's 4,8

Alphonsine Raedecker (Bezoekerscentrum De Dageraad), João Vitalis, Krista Jongma, Diana Schlomer, Eliza Perez, Mirra Berridge, Barend Blom (t/m juni 2017), Martine de Nijs, Monika Raaff, Laura Lubbers, Nikki Manger, Doortje Janssen, Mathilde van den Bosch (Museum het Schip)

De Adviesgroep Museum Amsterdamse School (AMAS)

Ab Vos (Voorzitter), Liesbeth Draaijer (Eigen Haard), Ton Heijdra (Stichting De Golf), Alice Roegholt (Museum Het Schip), Paul Nieuwenhuis (Stadsdeel West), Egbert de Vries (Federatie), Pim de Ruiter (Stadgenoot), Yvonne Driehuis (Projectmanagementbureau, gemeente Amsterdam) en Niko Koers

Stuurgroep Vrienden

Klaas Kars, Ton Heijdra en Harry de Bruin

Redactie Platform Wendingen

Marcel Westhof, eindredacteur
Joppe Schaaper, ondersteuning

Daarnaast opereren er in het Schip en De Dageraad vele gids- en baliemedewerkers, dag coördinatoren en vrijwilligers.

Museum Het Schip
Oostzaanstraat 45
1013 WG Amsterdam
www.hetschip.nl
info@hetschip.nl
020-6754850
Openingstijden:
Dinsdag t/m zondag
Van 11.00 -17.00 uur

Bezoekerscentrum De Dageraad
Burgemeester Tellegenstraat 128
1073 KG Amsterdam
Openingstijden
Donderdag t/m zondag
Van 11.00 -17.00 uur

Platform Wendingen
www.amsterdamse-school.nl